

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM ARAŞTIRMALARINA BAKIŞI

VIEWS OF SECONDARY-EDUCATION STUDENTS AND TEACHERS ON EDUCATIONAL RESEARCHES

Nilüfer CERİT BERBER¹

ÖZET

Öğretmenler öncelikle kendi mesleklerinde gelişebilmek adına alanlarında yapılan bilimsel araştırmaları ne derecede takip etmektedirler? Öğrencilerini eğitim araştırmaları ile ilgili olarak bilinçlendirmekte midirler? Bu ve benzeri sorulara yanıt aramak amacıyla tasarlanan bu araştırma, Konya ili merkezde bulunan 338 ortaöğretim öğrencisi, ortaöğretim okullarında görev yapan 43 öğretmen ve 10 eğitim araştırmacısı ile gerçekleştirilmiştir. Ortaöğretim öğrencilerinin ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik duygu, düşünce ve tavırlarını, ayrıca eğitim araştırmacılarının bu konudaki sıkıntılarını ortaya koymak amacıyla öğretmen, öğrenci ve araştırmacı olmak üzere üç anket hazırlanmış ve uygulanmıştır. Tarama modeline dayanan bu araştırmada veriler, frekans, yüzde ve ki kare analizi yardımıyla incelenmiştir. Araştırma sonuçları, gerek öğrencilerin gerekse öğretmenlerin araştırma kültüründen uzak olduklarını, öğretmenlerin eğitim araştırmalarına karşı ilgisiz olduklarını ve araştırmacıların bu durumdan şikâyetçi olduklarını ortaya koymuştur.

Anahtar Sözcükler: Eğitim araştırmaları, Araştırma kültürü, Ortaöğretim öğrencileri, Ortaöğretim öğretmenleri.

ABSTRACT

To what extent do teachers follow scientific researches to improve themselves in their professions? Do they heighten awareness of their students about education researches? This study designed to seek answers to those questions were conducted with 338 secondary-education students, 43 teachers working in those schools and 10 education-researchers. Three surveys; teacher, student and researchers, were conducted to propound emotions, thoughts and attitudes for education researches of teachers working in secondary schools and problems of education researchers in that. Data in the study based on screening model, were examined via frequency, percentage and chi-square analysis. Research results have asserted both students and teachers are far apart from research culture, unbothered against education researches; and that researchers complain about that situation.

Keywords: Education researches, research culture, secondary-education students, secondary-education teachers.

1.GİRİŞ

Bilgi çağı olarak nitelendirdiğimiz 21. yüzyılda, bilim ve teknolojinin hızla ilerlemesi toplumların yapısını değiştirmekte, dolayısıyla diğer alanlarda olduğu gibi eğitim sisteminde de yenileşme zorunlu hale gelmektedir. Fakat bir eğitim sisteminde yapılan yenilikler büyük oranda öğretmenlerle uygulamaya geçirilebilir. Hiçbir eğitim modeli, o modeli işletecek personelin niteliğinin üzerinde hizmet üretemez. Bu nedenle bir okul, içindeki öğretmenler kadar iyidir (Aybek, 2007). Bilgi toplumunun yarattığı okul kültüründe öğretmenlerin yeni roller ve görevler üstlenmesi kaçınılmaz olabilir. Dolayısıyla öğretmenler hızlı bilgi üretimi karşısında sürekli olarak bilgilerini güncellemek zorunda kalabilirler (Numanoğlu, 1999).

Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimleri sırasında edindikleri bilgilerin pek çoğu bugün güncelliğini kaybetmiştir. Ayrıca şimdi var olan bilgilerin en az üçte biri 20-25 yıllık öğretmenlerin öğrencilikleri sırasındaki programlarda yer almamaktadır. Öğretmenlerin yeni bilgiler edinmeleri hem kendilerini mesleki anlamda yenilemeleri, hem de öğrencilerine faydalı olabilmeleri için bir zorunluluktur (Genç, 2006).

¹ Doç.Dr., Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, nberber@konya.edu.tr

Teknolojik değişmelerin gerektirdiği bilgi ve beceri düzeylerinin yükselmesi, eğitimin geleneksel olan belirli sürelerle ve programlarla sınırlandırılmasını zorlaştırmaktadır. Öğretmenin değişen eğitim koşullarına kendini uyarlaması için, yaşamını eğitim süreci içinde geçirmesi gerekmektedir (Taymaz, 1997). Etkili öğretmen, kendi yetersizliklerinin farkına varmaya çalışır, gelişimi isteğe bağlı bir süreç değil olağan ve zorunlu bir süreç olarak algılar ve bu nedenle “yaşam boyu öğrenme ve gelişme” felsefesini benimser (Can, 2004).

Örneğin eleştirel düşünebilen ve sorgulayabilen bireyler ancak çağdaş öğretim yaklaşımlarının kullanıldığı, özgür ve esnek, öğrencinin kendini ifade ettiği, düşüncelerini serbestçe tartıştığı, korkunun ve otoritenin olmadığı bir sınıf ortamında yetiştirilebilir. Böyle bir ortamı sağlayacak en önemli kişiler ise öğretmenlerdir. Bu nedenle öncelikle öğretmenlerin eleştirel düşünme bilgi ve becerisine sahip olmaları gerekir (Aybek, 2007). Benzer şekilde, eğer öğretmenlerin kendileri araştırma becerilerinden yoksunlar ise ve alanda yapılan bilimsel çalışmaların etkili bir tüketicisi konumuna gelememişler ise yetiştirecekleri bireylere bir araştırma kültürü kazandırmaları da çok zordur. Günümüzün olduğu kadar geleceğin de öğretmenleri olabilmeleri için öğretmenler bilgiyi aktif olarak hem üreten hem de tüketen bireyler olmalıdır. Ancak öğretmenlerin eğitim araştırmalarına ilgi göstermediği konusu alan yazınında sık sık ele alınan bir konudur (Sarı, 2006).

Ülkemizde öğretmenlik mesleğinin araştırma kültüründen uzak olduğu, öğretmenlerin mevcut eğitim çalışmalarından faydalanmadıkları, uygulamaları süresince araştırma yapmadıkları, mevcut araştırmalara karşı olumsuz tutumlara sahip oldukları gibi konular eğitim araştırmacıları tarafından tartışılmakta olup, bu durumun çok sayıda problemi de beraberinde getireceğine inanılmaktadır (Çepni ve Akdeniz, 1996; Çepni ve Küçük, 2002a; Çepni ve Küçük, 2002b; Geban, Çiçek, Başaran, Demirbaş ve Maden, 2001). Oysa eğitimde araştırma gereklidir; çünkü bugünün gelişmiş ve çağdaş toplumlarında eğitim-öğretimin uygulamasını yönlendiren temel prensip “genel bilmeler” değil, aksine araştırmaya dayalı yani “veri-merkezli” çalışmalardır. Çünkü sorgulanmadan ve sistematik olarak incelenmeden ortaya konulan düşünceler ve bilgiler sadece deneyim ve mantığa dayanmaktadır. (Ekiz, 2004). Eğitim araştırmaları ise bilimsel yöntemlerin eğitim incelemelerine uygulanmasıdır. Bu süreçte, problemin tanımlanması, veri toplama, toplanan verilerin objektif ve sistematik bir şekilde düzenlenmesi, analizi ve son olarak da başkalarına iletilecek sonuçların ortaya çıkarılması gibi aşamalar izlenir. Ayrıca eğitim araştırmalarında, psikoloji ve sosyoloji alanlarında kullanılan yöntemlerden faydalanılmaktadır (Kısakürek, 1971).

Bu çalışma ortaöğretim öğrencilerinin ve ortaöğretim öğretmenlerinin eğitim araştırmaları ile ilgili duygu ve düşüncelerini, eğitim araştırmalarının hem öğrencileri hem de öğretmenleri kapsayan uygulama sürecinde öğretmenlerin ve eğitim araştırmacılarının karşılaştıkları sorunları ortaya koymak amacıyla tasarlanmıştır.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırma Modeli

Konya il merkezinde yürütülen bu araştırma, tarama modeline dayanan betimsel bir çalışmadır. Tarama modelinde geçmişte ya da halen var olan bir durumun var olduğu şekliyle betimlenmesi amaçlanır (Karasar, 2000). Betimsel araştırma ilk ve temel araştırma eylemidir ve “ne idi” yi ya da “ne oluyor” u betimler. Eğitim sorunlarının pek çoğu betimsel niteliktedir (Balcı, 2006).

2.2.Araştırma Grubu

Araştırma için gerekli veriler, öğrenciler, öğretmenler ve araştırmacılar olmak üzere üç gruptan toplanmıştır. Bu nedenle araştırmanın çalışma grubunu 2009- 2010 eğitim- öğretim yılında Konya il merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaöğretim okulları arasından rastgele belirlenen beş ortaöğretim okulundan 338 ortaöğretim öğrencisi, 43 branş öğretmeni ve Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde görev yapan 10 eğitim araştırmacısından oluşmaktadır.

2.3.Veri Toplama Araçları

Araştırmada, ortaöğretim öğrencilerinin ve öğretmenlerinin eğitim araştırmaları hakkındaki duygu ve düşüncelerini ile alan eğitimi araştırmacılarının bu anlamdaki sıkıntılarını tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen öğretmen, öğrenci ve araştırmacı anketleri kullanılmıştır. Anket soruları sınıflama soruları türünde hazırlanmıştır. Sınıflama soruları seçeneklerin birbirinden bağımsız cevap kategorilerini yansıttığı sorulardır. Bazı sorular ise birden fazla seçeneği işaretleme olanağı olacak şekilde tasarlanmıştır. Anketlerin kapsam geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulur. Bu amaçla, hazırlanan anketler eğitim bilimleri ve alan eğitimi araştırmacılarından on kişiye incelettirilmiş ve öneriler doğrultusunda her anket için “ön uygulama formu” oluşturulmuştur. Öğrencilerin eğitim araştırmalarına bakışı ön uygulama formu 15 ortaöğretim öğrencisine, öğretmenlerin eğitim araştırmalarına bakışı ön uygulama formu ise 5 branş öğretmenine uygulanmış, cevaplanmayan ya da anlaşılmayan sorular üzerinde düzeltmeler yapılmıştır. Eğitim araştırmacılarının araştırma süreci ile ilgili yaşantıları ön uygulama formu ise başlangıçta on araştırmacıya incelettirildiği için tekrarlanmamıştır. Uygulamalar sonunda anketlere son şekli verilmiş ve araştırma grubuna uygulanmıştır.

2.4.Verilerin Analizi

Veriler betimsel analiz yöntemleri ile analiz edilmiştir. Anketlere verilen cevaplar frekans ve yüzde oranları dikkate alınarak incelenmiştir. Ayrıca kategorik değer alan verilerin gruplarla olan karşılaştırmalarında ki kare testine başvurulmuştur.

3.BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1.Öğrencilerin Eğitim Araştırmalarına Bakışı

Konya'daki 5 devlet ortaöğretim okulundan toplam 338 öğrenci bu araştırmaya katılmıştır. Öğrenciler sınıflarında ve öğretmenlerinin eşliğinde kendi bildirimlerine dayanan anketi doldürmüşlardır. Araştırmaya 172 (%51) 9. sınıf, 58 (%17) 10. sınıf, 91 (%27) 11. sınıf ve 17 (%5) 12. sınıf öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin 153' ü (%45) erkek, 185' i (%55) kızdır.

Ortaöğretim öğrencilerinin eğitim araştırmaları ile ilgili düşüncelerini tespit etmek amacıyla 7 sorudan oluşan bir anket hazırlanmış ve 338 ortaöğretim öğrencisine 2009- 2010 öğretim yılı bahar döneminde uygulanmıştır. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar, cevapların frekansları ve yüzdeleri Tablo 1' de görülmektedir. Yüzdeler akılda kalıcılığının olması için virgüllü ifade edilmemiştir. Ayrıca yüzdeler hesaplanırken cevaplayan değil toplam birey sayısı göz önüne alınmıştır.

Tablo 1: Ortaöğretim öğrencilerinin sorulara verdikleri cevaplar, cevapların frekansları ve yüzdeleri

Sorular	Cevaplar	Frekans	Yüzde
Daha önce bir eğitim araştırmasına katıldınız mı?	Evet	293	87
	Hayır	45	13
	Anket doldurdum	250	85
	Test çözdüm	161	55
Katıldığınız araştırma için nasıl bir yardım yaptınız?	Görüşme sorularını cevapladım	66	23
	Farklı bir ders uygulamasına katıldım	32	11
		208	62
Eğitim araştırmalarının eğitimin iyileştirilmesine katkısı olur mu?	Evet	55	16
	Hayır	9	3
	Kısmen	23	7
	Belki	190	56
Eğitim araştırmalarına katılırken neler hissediyorsunuz?	Severek katılıyorum	111	33
	Sıkılıyorum	29	9
	Gereksiz buluyorum	221	65
Katıldığınız araştırmaların sonucunu merak ettiniz mi?	Evet	113	33
	Hayır	208	62
Bilimsel araştırmalara ilginiz var mı?	Evet	24	37
	Hayır	84	25
Okulda herhangi bir araştırma yaptınız mı?	Evet	252	75
	Hayır		

Öğrencilerin % 87 si daha önce bir eğitim araştırmasına katıldığını ifade etmiştir. Buna göre öğrencilerin büyük kısmı eğitim araştırmalarının varlığından haberdardır denilebilir. Herhangi bir eğitim araştırmasına katılan öğrencilerin % 85' i anket doldurduğunu, % 55' i test çözdüğünü, % 23' ü mülakata tabi tutulduğunu ve % 11' i farklı tarzda bir ders uygulamasına katıldığını ifade etmiştir. Öğrencilerin büyük kısmının anket doldurmuş olması, eğitim araştırması deyince akıllarına ilk gelenin anket doldurmak olmasına ya da ilk çağrışım yapanın anket doldurmak olmasına neden olmuş olabilir. Farklı tarzda yapılan bir ders uygulamasına katılan öğrenci oranı özellikle ankete katılan öğrenci oranına göre düşüktür. Farklı tarzdaki ders uygulamalarına katılmak öğrencilerin eğitim araştırmalarına bakışını değiştirebilir. Fakat bu tarz ders uygulamalarının az yapılmasının pek

çok nedeni vardır. Örneğin, özellikle öğrencilerin sınavlara hazırlanma gereği ve isteği ve öğretmenlerin yine bu anlamdaki tutumu bu türden ders uygulamalarına katılmayı engellemektedir. Bu nedenler çalışmanın ilerleyen kısımlarında ele alınacaktır.

Öğrencilerin % 65' i eğitim araştırmalarının eğitimin iyileştirilmesine katkısının olacağını, % 16' sı olmayacağını düşünürken, %7 'si bu konuda kararsızdır. Geriye kalan % 11' i ise bu konuda fikir beyan etmemiştir. Bu soruyu kız ve erkek öğrenciler açısından irdelemek için verilen cevapları ki kare testi ile incelediğimizde, kız ve erkek öğrencilerin eğitim araştırmalarının eğitimin iyileştirilmesine katkı sağlayıp sağlamayacağına dair düşünceleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır ($\chi^2 (3, n:295)=1,230; p = ,746 > ,050$). Kızlar ve erkekler bu konuda birbirlerinden farklı düşünmemektedirler.

Öğrencilerin % 56'sı eğitim araştırmalarına severek katıldıklarını, %33' ü sıkıldıklarını ve % 9' u gereksiz bulduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin % 42' si eğitim araştırmalarına katılmak konusunda olumsuzdur. Yine bu soruyu da kız ve erkek öğrenciler açısından irdelemek için verilen cevapları ki kare testi ile incelediğimizde, eğitim araştırmalarına katılırken hissettikleri açısından kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşmamıştır ($\chi^2 (2, n:330)=6,002; p = 0,05$).

Öğrencilere katıldıkları araştırmaların sonucunu merak edip etmedikleri sorulduğunda, herhangi bir eğitim araştırmasına katılan öğrencilerin %65' i evet, % 33' ü hayır cevabı vermişlerdir. Öğrencilerin % 33 gibi dikkate değer bir kısmının katıldıkları araştırmanın sonucunu merak etmemeleri ilgi çekicidir. Kız ve erkek öğrenciler arasında bu anlamda bir farklılık olup olmadığını incelemek için verilen cevaplara uygulanan ki kare testi sonuçlarına göre, katıldıkları araştırmaların sonucunu merak eden kız öğrenci oranı erkek öğrenci oranından daha fazladır ($\chi^2 (1, n:334)=9,939; p = ,002 < ,050$). Buna göre kız öğrencilerin eğitim araştırmalarına karşı erkek öğrencilerden daha ilgili oldukları söylenebilir.

Ayrıca bu soruya verilen cevaplarla “Eğitim araştırmalarının eğitimin iyileştirilmesine katkısı olur mu?” sorusuna verilen cevaplar ki kare testi ile karşılaştırıldığında, eğitim araştırmalarının eğitimin iyileştirilmesine katkısı olduğunu düşünen öğrencilerin katıldıkları araştırmaların sonucunu da merak ettikleri görülmüştür ($\chi^2 (3, n:292)=37,987; p = ,000 < ,050$). Bu soruya verilen cevaplar, “Eğitim araştırmalarına katılırken neler hissediyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplarla karşılaştırıldığında ise, araştırmalara severek katılan öğrencilerin de katıldıkları araştırmaların sonucunu merak ettikleri görülmüştür ($\chi^2 (2, n:327)=67,444; p = ,000 < ,050$).

Çilenti (1988) bilimsel süreç becerilerine sahip olma aşamasında kazanılması gereken bilimsel tutumlardan birinin “meraklılık” olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, Simpson ve diğerlerine göre (1994) “anlama ve bilmeye karşı isteklilik” bilimsel tutumların başında gelmektedir. Bilimsel tutumlar, fen bilimleriyle uğraşan kimselerde yani bilim adamlarında bulunması gereken özelliklerdir (Akt. Taşar, Temiz ve Tan, 2003). Bilimsel tutumlar, bireyin karşılaştığı sorunları, olayları ve durumları kendi hislerinden mümkün olduğu ölçüde ayırıp elinde bulunan mantıksal verilere dayanarak yorumlayabilmesidir. Bilimsel tutumlara sahip bireyler, araştırmacı, eleştirci özelliklere sahiptir ve peşin yargıların, dogmatik inanç sisteminin etkisinde kalmamaktadır. Çevredeki sorunları tanıma ve çözme isteğinde olup bunun için çözüm yolları arama çalışmaları içinde olacaktır. Seçeceği çözümü inanarak uygular, ancak çözümü eleştirecek olanların görüşlerine de değer verir. Bilimsel tutumlar, hem bireyin başarılı olmasını sağlayacak, hem de onun düşüncesini etkileyerek, gelişimini sürekli

kılacaktır (Başaran, 1978). Bu nedenle, öğrencilerin merak duygusunu geliştirici yönde eğitim- öğretim faaliyetleri düzenlemek önemli ve gereklidir.

“Bilimsel araştırmalara ilginiz var mı?” sorusuna öğrencilerin %62 si evet cevabını verirken %37’ si hayır demiştir. % 37 oranı oldukça yüksektir. Soruya kız ve erkek öğrencilerin verdikleri cevaplar ki kare testi ile incelendiğinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Bilimsel araştırmalara olan ilgi ile cinsiyetin ilişkisi yoktur ($\chi^2(1, n:332)=0,163; p = ,687 > ,050$). Oysa erkek çocuklarının kız çocuklarına göre bilime karşı daha istekli, meraklı, aktif katılımlı ve olumlu tutumlara sahip olduklarını gösteren pek çok araştırma vardır ve kızlarla erkekler arasındaki bu tutum farklılığı için pek çok neden ileri sürülmüştür. (Andre ve diğ., 1999; Breakwell ve diğ., 2003; Desouza ve Czernial 2002; Kelly, 1985; Oakes,1990; Tenebaum ve Leapar, 2000). En başta gelen nedenler, sosyal öğrenme ve kalıplaşmış yargılardır. Kızların bilim yapamayacağı, bilim yapmanın erkeklere özgü bir iş olduğu önyargısı, ebeveynlerin bu önyargı ile erkek çocuklarını bilim konusunda daha fazla desteklemeleri, “bilim insanı” yerine “bilim adamı” tamlamasının kullanımının sıklığı gibi pek çok nedenin kızları bilim yapmaktan alıkoymuş, bu konuda özgüvensizlik yaşamalarına neden olmuş olabileceği ifade edilmektedir (Kılıç, 2010). Nitekim bu çalışmada ortaöğretim düzeyindeki kız ve erkek öğrencilerin ifadelerine göre bilime yönelik ilgileri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Hamming’ e (1994) göre, bilime bakış açımız, bir şeyi bilimsel yapabilmemizi etkilemektedir. Aynı zamanda bilime bakış açımız dünya görüşümüzü, yani dünya ile mücadele etme biçimimizi de belirlemektedir. Ehindero’ ya (1988) göre ise, bilime karşı olumlu tutum besleyen öğrenciler aynı zamanda öğretmenlerine, eğitim programlarına, derslerine, hatta okullarına karşı da olumlu tutum geliştirirler. Bu faktörlerin yanı sıra, öğrencilerin bilime karşı tutumları üzerinde başarı güdüsü, başarı algısı ve bilim algısı da belirleyici etkiye sahiptir (Akt. Mıhladız ve Duran, 2010). Dolayısıyla öğrencilerin bilime yönelik ilgilerini artırıcı yönde eğitim- öğretim faaliyetleri yürütülmelidir. Ayrıca pek çok alan yazın çalışmalarında öğrencilerin bilim insanlarını genellikle laboratuvar ortamında çalışan, beyaz önlüklü insanlar olarak tanımladıkları belirlenmiştir (Barman, 1996; Barman, 1999; Buldu, 2006). Buna göre, öğrencilerin bilim yapmanın sadece fen alanına has bir iş olduğunu düşündükleri söylenebilir. Öğrencilerin bu yanlış önyargıdan kurtarılmaları için, bilimin sadece fen ve teknoloji alanlarında yapılmadığı, sosyal ve eğitim alanlarını da içerdiğinin kavratılması gerekir.

“Bilimsel araştırmalara ilginiz var mı?” sorusuna verilen cevaplarla “Eğitim araştırmalarının eğitimin iyileştirilmesine katkısı olur mu?” sorusuna verilen cevaplar ki kare testi ile karşılaştırıldığında, eğitim araştırmalarının eğitimin iyileştirilmesine katkısı olduğunu düşünen öğrenciler bilimsel araştırmalara ilgilerinin olduğunu ifade etmişlerdir ($\chi^2(3, n:292)=20,904; p = ,000 < ,050$). Yine aynı soruya verilen cevaplar, “Eğitim araştırmalarına katılırken neler hissediyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplarla karşılaştırıldığında ise, araştırmalara severek katılan öğrenciler bilimsel araştırmalara ilgi duyduklarını ifade etmişlerdir ($\chi^2(2, n:324)=39,048; p = ,000 < ,050$).

Ayrıca okulda daha önce herhangi bir konuda deneysel bir araştırma yapan öğrencilerin oranı sadece %25 iken yapmayanların oranı % 75’ dir. Bu soruya verilen cevabın bir önceki soruya verilen “bilimsel araştırmalara ilgim yok” cevabının da bir bakıma açıklaması niteliğinde olduğu söylenebilir.

3.2.Öğretmenlerin Eğitim Araştırmalarına Bakışı

Konya merkezdeki ortaöğretim okullarından farklı branşa sahip 43 öğretmen bu araştırmaya katılmıştır. Öğretmenlerin 12' si (% 28) fizik, 2' si (% 4,6) kimya, 2' si (% 4,6) biyoloji, 3' ü (% 7) matematik, 4' ü (% 9,3) tarih, 2' si (% 4,6) coğrafya, 9' u (% 21) Türk dili ve edebiyatı, 3' ü (% 7) yabancı dil, 1' i (%2,3) felsefe ve 5' i (% 11,6) meslek dersi öğretmenidir. Öğretmenlerin 27' si (% 62,8) erkek, 16' sı (%37,2) bayandır. Ayrıca öğretmenlerin 31' i (% 72) lisans, 9' u (% 21) yüksek lisans ve 3' ü (% 7) doktora eğitimine sahiptir.

Ortaöğretim öğretmenlerinin eğitim araştırmaları ile ilgili düşüncelerini tespit etmek amacıyla 11 sorudan oluşan bir anket hazırlanmış ve 43 ortaöğretim öğretmenine 2009- 2010 öğretim yılı bahar döneminde uygulanmıştır. Öğretmenlerin 10 soruya verdikleri cevaplar, cevapların frekansları ve yüzdeleri tabloda görülmektedir. 11. soru açık uçludur.

Tablo 2: Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplar, cevapların frekansları ve yüzdeleri

Sorular	Cevaplar	Frekans	Yüzde
Eğitim araştırmalarını takip eder misiniz?	Sürekli	10	23
	Bazen	32	74
	Hiç	1	2
	Gereklidir	32	74
Sizce eğitim araştırmaları eğitimin iyileştirilmesine katkıda bulunur mu?	Çok önemli bir katkı sağlamaz	4	9
	Çok az katkı sağlar	7	16
	Gereksizdir	0	0
Eğitim araştırmalarına nasıl bakıyorsunuz?	Olumlu	39	90
	Olumsuz	2	5
	Fikrim yok	2	5
Şimdiye dek herhangi bir eğitim araştırması yaptınız mı?	Evet	15	35
	Hayır	28	65
Herhangi bir eğitim araştırmasına katıldıysanız hangi yolla katıldınız?	Anket doldurdum	22	51
	Görüşme sorularına yanıt verdim	9	21
	Deneysel bir çalışmaya yardım ettim	3	7
	Araştırmacının dersimde araştırma yapmasına izin verdim	6	14
Katıldığınız araştırmanın içeriği ilginizi çekti mi?	Evet	17	40
	Hayır	5	11
	İlgilenmedim	21	49

Araştırmacılara araştırmanın gidişatı ile ilgili önerilerde bulundunuz mu?	Evet	9	21
	Hayır	34	79
Yardımcı olduğunuz araştırmaların sonuçlarını merak edip incelediniz mi?	Evet	17	40
	Hayır	26	60
Derslerinizde son yıllarda önerilen eğitim- öğretim yaklaşımlarını kullanıyor musunuz?	Kullanıyorum	20	47
	Kullanmıyorum	23	53
Eğitim araştırmaları ile ilgili araştırmacılara önerileriniz var mı?	Var	29	67
	Yok	14	33

Öğretmenlerin % 23' ü eğitim araştırmalarını sürekli, % 74 bazen, % 2' si ise hiç takip etmediğini belirtmiştir. Öğretmenlerin eğitim araştırmalarını takip etme oranının düşük olduğu söylenebilir. Benzer bir sonuç ilköğretim öğretmenleri arasında yapılan başka bir çalışmada da tespit edilmiştir (Sarı, 2006). Çepni ve Küçük' e göre (2002) eğitim araştırmalarına nasıl ulaşabilecekleri konusunda, öğretmenlerin büyük çoğunluğu herhangi bir fikre sahip olmamakla birlikte, gerçekte bu kaynaklara ulaşmak için fazla bir ihtiyaç hissetmemekte ve bu nedenle çaba sarf etmemektedirler. Ayrıca öğretmenler mevcut araştırmaların kendileri için basit ve açık olmayan akademik bir dille yazıldığını ve araştırmaların genellikle kavramsal ve teorik olduğunu belirtmektedirler.

Öğretmenlerin % 74 ünün eğitim araştırmalarının eğitimin iyileştirilmesinde gerekli olduğunu düşündükleri, % 25 'inin ise bu araştırmaların eğitimin iyileştirilmesine fazla bir katkısının olamayacağını düşündükleri görülmektedir. Sarı (2006) tarafından yapılan araştırmada ise ilköğretim öğretmenlerinin % 50 ' sinin eğitim araştırmalarının yararına inandığı, % 35' inin kısmen yararlı olacağını düşündüğü, %15' inin ise eğitim araştırmalarının yararına inanmadığı görülmüştür. Ortaöğretim öğretmenleri ilköğretim öğretmenlerine göre eğitim araştırmalarının yararına nispeten daha inançlıdır denilebilir. Diğer taraftan, öğretmenlerin % 65' i bizzat bir eğitim araştırması yapmadıklarını, %79' u yardımcı olduğu bir araştırma için araştırmanın gidişatı ile ilgili kişisel bir öneride bulunmadığını, % 49' u yardımcı olduğu araştırmanın içeriği ile ilgilenmediğini ve % 60' ı yardım ettiği araştırmaların bile sonucunu merak edip incelemeyemediğini belirtmiştir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin eğitim araştırmalarına karşı ilgisiz olduğu söylenebilir. Hancock (1997) tarafından yapılan bir çalışmada da öğretmenlerin eğitim araştırmalarına karşı ilgisiz olmalarında zaman sıkıntısının ve mesleki deneyim sürelerinin etkili olduğu görülmüştür. Öğretmenler araştırma yapmayı ekstra bir iş olarak görmekte ve mesleki deneyim süreleri uzadıkça tükenmişlik ve yorgunluk yaşamaktadırlar.

Öğretmenlerin % 51' inin anket sorularına yanıt vererek, % 21' inin de görüşme sorularına yanıt vererek bazı araştırmalara yardımcı oldukları tespit edilmiştir. Durum tespitine yönelik araştırmalar eğitim alanında sık yapılmaktadır. Bu nedenle öğretmenlere genellikle veri toplama aşamasında ihtiyaç duyulmaktadır. Anket ya da görüşme sorularına yanıt verme durumuyla sık karşılaşan öğretmenler de tıpkı öğrenciler gibi eğitim araştırmalarının sadece anket sorularına verilen yanıtlardan ibaret olduğunu, aktif bir çözüm üretmediğini düşünebilirler. Bu durum öğretmenlerin eğitim araştırmalarına karşı olumsuz

tutum içine girmelerine sebep olmuş olabilir. Fakat diğer taraftan öğretmenlerin % 90' ı eğitim araştırmalarına olumlu baktığını ifade etmiştir. Bu durumda öğretmenlerin ilgisizlikleri için yukarıda da ifade edilen diğer nedenleri sorgulamak gerekir.

Öğretmenlerin % 47 'si son yıllarda önerilen eğitim- öğretim yaklaşımlarını kullandıklarını, % 53' ü kullanmadıklarını belirtmiştir. Bu sonuç eğitim araştırmalarının araştırma sonuçlarını uygulamaya dökülmediğinin en açık göstergesidir. Eğer sınıflarda uygulanmayacaksa, bu araştırmalar neden yapılmakta, neden bu kadar emek ve zaman harcanmaktadır? Araştırmaya katılan bazı öğretmenler geri dönüt olmadığını ifade etmiştir. Acaba öğretmenler araştırma sonuçları kendilerine ulaşmadığı için mi eğitim araştırmalarına bu kadar ilgisiz kalmaktadırlar? Kullandığını belirten öğretmenlerin kullandığı yaklaşımlar ise şunlardır; Bilgisayar destekli eğitim (bilgisayar ve projeksiyon kullanımı, sanal laboratuvar), öğrenci merkezli etkinlikler, beyin fırtınası, tümevarım yaklaşımı, balık kılıcı diyagramı, davranışçı yaklaşım, öğrenmeyi öğretme, internet yoluyla öğrenme, yaparak yaşayarak öğrenme, yapılandırmacı yaklaşım, çoklu zekâ teorisi, altı şapkalı düşünme, buluş yoluyla öğrenme, görüş geliştirme ve somuttan soyuta doğru öğrenme.

Öğretmenlerin % 67 'si eğitim araştırmaları ile ilgili olarak araştırmacılara önerileri olduğunu belirtmiştir. Araştırmacıların en sıklıkla verdikleri öneriler, verilme sıklığına göre şöyle sıralanmaktadır;

- * Uygulanabilir, gerçeğe uygun çalışmalar yapılsın.
- * Öğrencinin içinde yaşadığı ortam, aile, kültür farklılıklarını dikkate alan çalışmalar yapılsın. Bu bağlamda örneklem oluşturulurken her kesim dikkate alınsın.
- * Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınsın.
- * Çağa uygun, güncel araştırmalar yapılsın.
- * Okulu ve dersi sevdirmeye yönelik araştırmalar yapılsın.
- * Sadece öğrenciler için değil, öğretmenlerin mesleki donanımlarını geliştirmeleri için de çalışmalar yapılsın.

Sarı' nın (2006) ilköğretim öğretmenleri üzerinde yaptığı benzer bir çalışmada öğretmenler, konunun öğretmenin ilgisini çekmemesi, öğretmenin yaşadığı sorunlarla ilgili olmaması ve aksaklıklara gerçekten çözüm olacak, eğitime yön verecek, etkili konuların seçilmemesini araştırmanın konusuyla ilgili olarak en sık yaşadıkları sorunlar olduğunu ifade etmişlerdir. Bu çalışmada da benzer şekilde öğretmenlerin araştırmacılarından en sık olarak gerçeğe uygun çalışmalar yapmalarını istediklerini görüyoruz.

Öğretmenlere son olarak "Eğitim sisteminin iyileştirilmesi için sizce ne tür araştırmaların yapılması gerekir?" şeklinde açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya en sıklıkla verdikleri cevaplar verilme sıklığına göre şöyle sıralanmaktadır;

- * Sonuçları uygulamaya dökülebilecek gerçeğe uygun araştırmalar yapılmalıdır. Teoriden pratiğe geçilmelidir. Öğretmenlerin yenilikleri sınıflarında kullanabilmelerine yardım edecek yönde çalışmalar yapılmalıdır. Çalışmalar ülke gerçeklerine uygun olmalıdır.
- * Dünyadaki diğer ülkelerin eğitim sistemleri incelenip, karşılaştırmalı çalışmalar yapılmalıdır. Kaliteli olanlar adapte edilmelidir.
- * Mesleki eğitim yaygınlaştırılmalıdır.
- * Aile, kültür ve coğrafi özelliklerin etkilerini de inceleyen araştırmalar yapılmalıdır. Türk toplumuna uygun öğretim yaklaşımları uygulanmalıdır. Taklitçi ve şekilcilikten kaçınılmalıdır.
- * Öğrenci okula ve eğitime adapte edilmelidir. Güven ve umut verilmelidir. Dershanelere olan talep azaltılmalıdır. ÖSS, SBS gibi sınavların doğruluğu araştırılmalıdır.

Benzer şekilde, ilköğretim öğretmenlerinin eğitim alanında yapılacak araştırmaların daha yararlı olabilmesi için en sıklıkla belirttikleri öneriler de, öğretmen ve öğrenci için gerçek anlamda ihtiyaç duyulan konularda araştırmalar yapılması ve araştırma sonuçlarının eğitim uygulamalarına yansıtılması olmuştur (Sarı, 2006). Öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik en sık vurguladıkları öneri, araştırmacıların öğretmenlerin sınıflarında uygulayabilecekleri yöntemler üzerinde çalışmaları olmuştur. Öğretmenler eğitim araştırmalarının sonuçlarını uygulanabilir bulmamaktadır. Zaten eğitim alanında yapılan araştırmaların, öğretmenlerin sınıflarında karşılaştıkları gerçek sorunlara ne ölçüde çözümler üretebildiği de önemli bir tartışma konusudur (Sarı, 2006). Eğitim araştırmalarının sonuçları ve çözümleri sınıf ortamına taşınmamaktadır. Bu durumun pek çok nedeni vardır. Bunlardan biri öğretmenlerin akademisyenlerin kullandığı akademik dile yabancı olmasıdır (Çepni ve Küçük, 2002; Mc Bee, 2004; Shkedi, 1998). Benzer şekilde öğretmenler eğitim araştırmalarının genellikle kavramsal, teorik ya da soyut olduğunu düşünmektedirler (Çepni ve Küçük, 2002; Kosnik ve Beck, 2000) Bir diğeri öğretmenlerin araştırma yapmalarının ya da araştırma sonuçlarını sınıf ortamına taşımak için çaba sarf etmelerinin onlara maddi bir getirisi olmayacağıdır. Öğretmenlik düşük statülü işlerden sayılmaktadır. Nedenlerden biri de araştırmacı ile öğretmen arasındaki iletişim eksikliğidir. Fakat bu eksikliği gidermede iki tarafa da iş düşmektedir. Araştırmacı tasarladığı, uygulamaya dökmek ve incelemek istediği çalışmayı öğretmene açık ve anlaşılır bir dille anlatmalıdır. Öğretmen ise bunun maddi bir getirisi olmasa da mesleğinin bir gereği, bir ödevi olduğu bilinciyle ilgisizlikten uzaklaşmalı, araştırmaya bizzat katılmalıdır.

3.3.Eğitim Araştırmacılarının Araştırma Süreci İle İlgili Yaşantıları

Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Eğitim bilimleri ve Alan eğitimi bölümlerinden Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda araştırma yürütmüş olan 4 bayan 6 erkek olmak üzere 10 öğretim elemanına, araştırmalarını yürütme süreci ile ilgili bir anket uygulanmıştır. Ankette yer alan 10 sorunun 8' ine ait cevapların frekansları ve yüzde olarak değerleri aşağıdaki tabloda görülmektedir. Diğer 2 soru açık uçludur.

Tablo 3: Eğitim araştırmacılarının anket sorularına verdikleri cevaplar, cevapların frekansları ve yüzdeleri

Sorular	Cevaplar	Frekans	Yüzde
Araştırma öncesi Milli Eğitim Bakanlığından izin aldınız mı?	Evet	10	100
	Hayır	0	0
Araştırma izniniz olduğu halde araştırma yapmanıza izin verilmemesi durumuyla karşılaştınız mı?	Evet	3	30
	Hayır	7	70
Yaptığınız araştırma öncesinde hangi okul personeline çalışmanızın amacını ve önemini anlattınız?	Müdür	7	70
	Müdür yardımcısı	3	30
	Öğretmen	7	70
Okul personeli çalışmanıza ilgi gösterdi mi?	Evet	6	60
	Hayır	4	40
Okul personeli çalışmanızı en iyi şekilde yürütmeniz için yardımcı oldu mu?	Yardımcı oldu	6	60
	İlgilenmedi	2	20
	Zorluk çıkardı	2	30
Deneyisel uygulamayı kim yaptı?	Ben yaptım	7	70
	Öğretmen yaptı	0	0
Deneyisel uygulamayı kimin yapacağına ilişkin kararı kim verdi?	Öğretmen verdi	0	0
	Ben verdim	6	60
	Karar ortaklaşa alındı	1	10
Nasıl bir uygulama gerçekteşti?	Öğretmen sürekli zorluk çıkardı.	1	10
	Öğretmen arada bir olumsuz müdahale etti.	1	10
	Öğretmen ne müdahale etti, ne de yardım etti.	3	30
	Öğretmen yardım etti.	2	20

Tablo 3' den de görüldüğü gibi araştırmacıların hepsi araştırma yapmak için MEB' dan izin aldıklarını ifade etmişlerdir. İzin almalarına rağmen 3 araştırmacıya okulda çalışma yapmasına müsaade edilmemiştir. Buna sebep olarak ise programın yetişmeyeceğı ve öğretmenin derste test çözmesi gerektiğı gösterilmiştir.

Araştırma öncesinde araştırmacıların 3' ü sadece müdürle, 1' i sadece öğretmenle, 3' ü hem müdür hem öğretmenle, 2si hem müdür yardımcısı hem öğretmenle, 1' i de her üçüyle de çalışma ile ilgili görüştüğünü ifade etmiştir. Araştırma yapmasına izin verilen araştırmacıların genelde önce müdürle görüşmeleri dikkati çekmektedir. Sadece öğretmenle görüşmek izin alabilmek için yetmemektedir.

6 araştırmacı okul personelinin araştırmasına ilgi gösterdiğini ve çalışmasını en iyi şekilde yürütmesi için yardımcı olduğunu ifade ederken, 4 araştırmacı okul personelinin araştırmaya ilgi göstermediğini, bunların 2' si personelin araştırmanın yürütülmesiyle ilgilenmediğini, diğer 2' sinin de personelin yürütme aşamasında zorluk çıkardığını ifade etmiştir.

10 araştırmanın 7' si deneysel uygulama gerektiren araştırmadır ve bu uygulamaların hepsi araştırmacı tarafından yapılmıştır. Deneysel uygulamayı kimin yapacağına ilişkin karar sadece bir araştırmada ortaklaşa verilmiştir. O da yine araştırmacının yapması yönünde olmuştur. Deneysel araştırmalar sınıf ortamında farklı tarzda gerçekleştirilen ders uygulamasıdır. Bu tarzda tasarlanan bu 7 uygulamanın sadece 2 'sine öğretmenlerin yardımcı olduğunu görüyoruz.

Araştırmacılara "Okullarda uygulama yaparken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?" şeklinde açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Araştırmacıların bu soruya verdikleri cevaplar;

- * Öğretmen derste test çözmenin daha önemli olduğunu söyledi ve bazı dersleri yürütmeye izin vermedi.
- * Okul personeli ve öğretmenler ilgisiz davranıyor. Konuyu bile sormuyorlar. Deneysel uygulamayı bizzat yapmaya yanaşmıyorlar. Test çözmekten başka bir dertleri yok.
- * Öğretmenler anketlere cevap vermek istemiyorlar. Bilimsel araştırmaya değer vermiyorlar.
- * İzin alma süreci uzun.
- * Deney malzemesi yönünden sıkıntı yaşadım. Malzemeleri üniversiteden temin ettim. olmuştur.

Öğretmenin zorluk çıkarmadığını ifade eden bir araştırmacı ise, öğretmenin tanıdık olduğunu, öğretmenlerin sıkıntı çıkarabileceklerini düşünerek tanıdığı bir öğretmenle çalışmayı tercih ettiğini belirtmiştir.

Araştırmacılara son olarak "Daha rahat bir ortamda daha doğru araştırma yapılabilmesi için neler gereklidir ve neler önerilebilir?" şeklinde açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Araştırmacıların cevapları şunlardır;

- * MEB destek vermeli ve öğretmenler bilinçlendirilmelidir.
- * Tek bir merkezden profesyonel denetçilerin denetimiyle izin verilmelidir.
- * Müdür ve yardımcılar, öğretmenleri araştırmalara yardımcı olmaları için teşvik etmelidir. Öğretmenler araştırmayı ciddiye almalı, ilgilenmeli ve yapıcı önerilerde bulunmalıdırlar. Öğretmenlere ve öğrencilere araştırma kültürü kazandırılmalıdır.
- * Okul personelinin bilinçlendirilmesi için seminerler verilmelidir.
- * Bakanlık öğretmen ve idarecileri eğitim araştırmaları konusunda bilinçlendirici çalışmalar yapmalıdır.
- * Hizmet içi eğitimlerle araştırmaların önemi verilmeli idarecilerin konuya dikkatleri çekilmeli ve yasal düzenlemeler getirilmelidir.
- * Üniversite bünyesinde ilköğretim ve ortaöğretim okulları açılmalıdır.

4.SONUÇLAR

Ülkemizde öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik tutumu, onların bu tutumlarının öğrencilere yansması ve eğitim araştırmacılarının araştırma yaparken bu anlamda yaşadıkları sıkıntılar, bu çalışma ile bir nebze de olsa ortaya koyulmuştur. Görülmüştür ki, öğretmenler eğitim alanında yapılan bilimsel çalışmalara yeterince ilgi göstermemektedir ve eğitim araştırmalarının bulgularından yararlanmamaktadır. Ayrıca

öğretmenler bilimsel araştırma kültürüne sahip değillerdir. Bu durum, öğrencilerin de araştırma kültüründen uzak eğitimmelerine neden olmaktadır. Öğretmenlerin araştırma kültürüne sahip olmaları ile bilimsel araştırmalara olan ilgileri paraleldir. Öğretmenlerin eğitim araştırmalarına olan olumsuz ya da ilgisiz tutumu öğrencilere de yansımaktadır. Dolayısıyla bu durum eğitim araştırmacılarının doğru ve istikrarlı araştırma yapabilmelerini de etkilemektedir. Araştırmacılar özellikle öğretmenlerin tutumlarından şikâyetçidirler. Bu olumsuzlukların üstesinden gelebilmek her şeyden önce öğretmenlerin bilimsel araştırma kültürü kazanmaları ile gerçekleşebilir. Ancak bilimsel araştırmaya değer veren, bilimsel araştırma yapabilen öğretmenler öğrencilerine aynı değerleri kazandırabilir. Çünkü Numanoglu' nun da (1999) belirttiği gibi, bilgi toplumunda öğretmenin temel rolü, öğrenme ortamının merkezine öğrenciyi alarak, bilgiye nasıl ulaşılacağını ve bundan nasıl yararlanılacağını uygun ortamlar hazırlayarak öğretmektir.

Karasar (1982) eğitimde gerçekleştirilmesi gereken temel yaklaşımlardan birinin de araştırma eğitimi yaklaşımı olduğunu belirtmiştir. Karasar' a göre (1982) araştırma eğitimi, bilinen en sağlıklı ve en etkili yaklaşımdır. Çünkü bu yaklaşımda geleneklere, değişik otorite ve kişisel deneyimlere göre değil herkesin üzerinde anlaşabileceği kanıtlara göre işleyen bir karar süreci vardır. Bu yaklaşımda bilimin yol göstericiliği vardır. Öğrenme kuramlarının da üzerinde en çok tartıştıkları ortak noktaları, öğrenmenin bireyin doğrudan katılımı ve arayışı ile gerçekleşebileceğidir. Fakat bu yaklaşımın gerektirdiği sürecin işleyebilmesi araştırma duyarlılığı olan uygulayıcıların varlığını zorunlu kılmaktadır.

Çepni ve Akdeniz (1996) araştırma sonuçlarının uygulamaya katkıda bulunmayacağı önyargısı ile ülkemizde orta dereceli okullarda çalışan öğretmenlerin dışarıdan gelen araştırmacılara karşı olumsuz tutum sergilediklerini belirtmiş, bu ve daha pek çok problemin aşılabilmesi için öğretmenin araştırmacı olduğu bir öğretmen yetiştirme yaklaşımı önermiştir.

Yıldırım' a göre (1966), öğretmenlerin belli bir kesimi araştırmanın önem ve gereğine inanmamakta, pek çoğu da inanmalarına karşın bunun kendi işleri olmadığını, kendi işlerinin sadece öğretmekle sınırlı olduğunu düşünmektedirler. Bilhan' a (1991) göre bu durum öğrencinin edilgen, öğretmenin otoriter olduğu ve olabildiğince bilginin belletildiği geleneksel eğitimin bir yansımasıdır.

Mevcut sistem öğretmeni temel bilgi kaynağı olarak görmektedir. Bu durumda öğretmen, büyük ölçüde anlatan ve aktaran konumunda iken, öğrenci de sadece kendisine aktarılanı alan pasif bir konumda bulunmaktadır. Bu yaklaşım, öğrencideki girişimci ruhu köreltmekte; öğrenci, kendi kendine öğrenme becerisi geliştirememekte ve eğitim sürecinde yetenekleri doğrultusunda ilerlemesine olanak tanınmamaktadır (Doğan, 1997).

Çağdaş eğitim görüşüne göre, öğrencilere belli bazı alanlarda birikmiş ve zamanla değişebilecek bilgileri öğretmekten çok onlara şimdiki ve gelecekteki yaşamları için anahtar olacak öğrenmeyi ve sorun çözmeyi öğretmelidir. Öğrenmeyi öğrenen, sorun çözmeye becerikli insanların kendilerine gerekecek her bilgiyi arayıp bulması kolaylaşmaktadır (Başaran, 1986).

Gelecekteki öğretmen özellikleri öğretmenlerin teknik anlamda profesyonel, teknolojiyi kullanabilen, pratik düşünen, planlı programlı hareket eden, mesleğini önemseyen, para için değil yeterli olmak için çalışan, otorite değil rehber olmasını gerektirecektir. Bu özellikler öğretmenlik mesleğini gelecekte daha pedagojik ve bilimsel yapacaktır (Erginer ve Dursun, 2009).

Çalışan bireyi geliştirme, modern örgütlerin verimli olmaları için vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Teknolojideki hızlı değişim, çalışanın dünyanın rekabet ortamında, yeni

teknolojinin uygulanmasını başarmak için gerekli olan bilgi, beceri ve yeteneklere sahip olmasını gerekli kılmaktadır. Öğretmenlik mesleği programları da, sürekli kendini geliştirebilen etkili öğretmenler hazırlamaya yönelik olmalıdır (Can, 2004).

Öğretmenler yaşlarının 20 – 30 yılını çalışma hayatında geçirmektedirler. Bu süre içinde öğretmenleri hizmette güncel tutmak işi oldukça zordur. Bu arada yalnızca öğrettiği konuların içeriği değil, tüm eğitim sistemi değişmektedir. Öğretmenlerin bu değişimlere uyum sağlayacak biçimde sürekli eğitilmeleri, yalnızca öğreticilik yönünden güncel hale getirilmeleri için değil, aynı zamanda en son yöntemlerden, araştırma sonuçlarından ve bu gibi ilerlemelerden bilgili kılınmaları için de gereklidir (Genç, 2006).

Öğretmenler ve ebeveynler, bilime karşı ilgi uyandırmada ve olumlu tutum geliştirmede, okul ortamında ve okul dışı etkinliklere katılımlarda önemli bir rol oynamaktadır (Wright ve Hounsell, 1981). Ayrıca, eğitimle ilgili sorunları bilimsel yöntemlerle araştırabilme, yenilik ve gelişmelere açık olma, kendini sürekli yenileyebilme ve araştırmacı bir yapıya sahip olma tüm eğitimciler tarafından kabul gören ve bir öğretmende bulunması gereken en önemli kişilik özellikleri arasındadır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005).

Eğitim her toplumda önemli olmuştur. Çünkü eğitim bir yandan geçmişe bakmayı, ama ona takılmamayı öğretirken, diğer yandan geleceğe bakarak, insanın yaratıcılığını geliştirir. Bu anlamda eğitim, insan ve toplum için bir yeniden inşa aracıdır. Dünya döndükçe insandaki merak ve öğrenme isteği bitmeyeceği için, insan ve toplumun kendini yeniden üretmesi anlamında eğitime çok iş düşecektir. İnsanlık yürüdüğü kaygan zeminde düşmeden yürümeyi başarabilmek için sürekli değişen yol haritasını güncellemeyi öğrenmelidir (Balay, 2004).

Eğitim kurumları olarak okullar, sürekli yeniliğe açık, bilginin üretildiği, kullanıldığı ve geliştirildiği, öğrencide özgün ve yaratıcı düşüncüyü geliştirmeyi amaçlayan çok işlevli bir yapıda olmalıdır (Numanoğlu, 1999).

Oğuzkan' ın (1998) da belirttiği gibi öğretmenliğin üç yönü bulunmaktadır; Türk toplumunun aydın bir üyesi olarak öğretmen, dünya topluluğunun uyanık bir üyesi olarak öğretmen ve mesleğinin yeterli bir üyesi olarak öğretmen.

Tüm bu sonuçlar ve bu düşünceler ışığında şu önerilerde bulunulabilir;

- * Okullarda, eğitim alanında yapılan çalışmaların raporlarının bolca yer aldığı öğretmen kütüphaneleri kurularak, öğretmenlerin bu yayınları izleme konusunda eğitici ve özendirici çalışmalar yapılabilir.
- * Öğretmenlere hizmet içi eğitim kursları aracılığıyla araştırma teknikleri dersleri verilebilir.
- * MEB tarafından okulunda eğitim araştırması yapan ya da yardımcı olan öğretmenler ödüllendirilebilir ya da desteklenebilir.
- * Öğretmenler alanlarında lisansüstü eğitim almaları için desteklenebilir.
- * Çalışmalarını duyurabilecekleri, araştırmacı öğretmenlere özel sempozyumlar, dergiler düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

Andre, T., Whigram, M., Hendrickson, A. & Chambers, S. (1999). Competency beliefs, positive affect, and gender stereotypes of elementary students and their parents about science versus other school subjects. *Journal of Research in Science Teaching*, 36(6), 719–747.

- Aybek, B. (2007). *Eleştirel Düşünmenin Öğretiminde Öğretmenin Rolü. Üniversite ve Toplum- Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 7(2). 17.09.2010 tarihinde <http://www.universite-toplum.org> adresinden indirilmiştir.
- Barman, C.R. (1996). How students really view science and scientists? *Science and Children*, 34(1), 30–33.
- Barman, C. R. (1999). Students' views about scientists and school science: Engaging K–8 teachers in a national study. *Journal of Science Teacher Education*, 10(1), 43–54.
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Başaran, İ.E. (1986). Demokrat öğrenci nasıl yetişir? *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 19, 111- 116.
- Başaran, İ. E. (1978). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Bilim Matbaası.
- Bilhan, S. (1991). *Eğitim Felsefesi: Kavram Çözümlemesi*. Ankara Ün. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Breakwell, G. M., Vignoles, V. L. & Robertson, T. (2003). Stereotypes and crossed-category evaluations: The case of gender and science education. *British Journal of Psychology*, 94, 437–455.
- Buldu, M. (2006). Young children's perceptions of scientists: a preliminary study. *Educational Research*, 48(1), 121–132.
- Can, N. (2004). Öğretmenlerin Geliştirilmesi ve Etkili Öğretmen Davranışları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 103- 119.
- Çepni & Akdeniz (1996). Fizik öğretmenlerinin yetiştirilmesinde yeni bir yaklaşım. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 221-226.
- Çepni, S. & Küçük, M. (2002a). Science Teachers Learning in a Collaborative Action Research Group. *First International Conference on Education: Changing Times, Changing Needs, Faculty of Education Eastern Mediterranean University Gazimagusa, TRNC, May 8 – 10*.
- Çepni, S. & Küçük, M. (2002b). Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Eğitim Araştırmaları Hakkındaki Düşünceleri. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, 16-18 Eylül, ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara*.
- Desouza, J. M. S. & Czernial, C. M. (2002). Social behaviors and gender differences among preschoolers: Implications for science activities, *Journal of Research in Childhood Education*, 2, 175–188.
- Doğan, H. (1997). Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 30 (1), 1-26.
- Ekiz, D. (2004). Eğitim dünyasının nitel araştırma paradigmasıyla incelenmesi: Doğal ya da yapay. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 415-439.
- Erginer, E. & Dursun, F.(2009). The meanings attributed to the future characteristics of teachers by prospective teachers: a concept map study. *World Conference on Educational Sciences*.
- Geban, Ö., Çiçek, F. F., Başaran, S., Demirbaş, A. & Maden, C. (2001). *21. Yüzyıla girerken Türk Eğitim sisteminin İhtiyaç Duyduğu Çağdaş Öğretmen Profili*. EARGED, Milli Eğitim Basım Evi, Ankara.

- Genç, M.(2006). *Eğitim örgütlerinde öğretmenlerin değişime karşı gösterdiği direnç*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- George, R. (2000). Measuring change in students' attitudes toward science over time: an application of latent variable growth modeling. *Journal of Science Education and Technology*, 9(3), 213-225.
- George, R. (2003). Growth in students' attitudes about the utility of science over the middle and high school years: evidence from the longitudinal study of American youth. *Journal of Science Education and Technology*, 12(4), 439-448.
- Hamming, R. W. (1994). Science is in the eye of the beholder. *Computer and Chemistry*, 18(3), 353-357.
- Hancock, R. (1997). Why are class teachers reluctant to become researchers. *British Journal of In-Service Education*, 23, 1, 85-99
- Karasar, N. (1982). Eğitimde Yenileştirme Yaklaşımları ve Araştırma Eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15(1), 260- 264.
- Kelly, A. (1985). The construction of masculine science. *British Journal of Sociology of Education*, 6, 133-154.
- Kılıç, Ş. (2010). Çocukların Bilime ve Bilim İnsanına Yönelik Tutumları Ve Kalıplaşmış Yargıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 439-455.
- Kısakürek, M.A. (1971). Eğitim Araştırmalarının Gelişmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(1), 153- 162.
- Kosnik, C. & Beck, C. (2000). The action research process as a means of helping student teachers understand and fulfill the complex role of the teacher. *Educational Action Research*, 8(1), 119-136.
- McBee, M. T. (2004) The classroom as a laboratory: An exploration of teacher research. *Roeper Review*, 27 (1), 52-58.
- Mıhladız, G. & Duran, M. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Bilime Yönelik Tutumlarının Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 100-121.
- Numanoğlu, G. (1999). Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-II: Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 32 (1-2), 341-350.
- Oakes, J. (1990). Opportunities, achievement, and choice: Women and minority students in science and mathematics. *Review of Research in Education*, 16, 153-222.
- Oğuzkan, F. (1998). *Öğretmenliğin Üç Yönü*. Ankara: Kadıoğlu Mat.
- Sarı, M. (2006). Araştırmacı Öğretmen: Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(3), 847-887.
- Shkedi, A. (1998). Teachers' attitudes toward research: A challenge for qualitative researchers. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 11(4), 559-577.
- Taşar, M. F., Temiz, B. K. & Tan. M. (2003). İlköğretim fen öğretim programında hedeflenen öğrenci kazanımlarının bilimsel süreç becerilerine göre sınıflandırılması. V. *Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, Ankara.
- Taymaz, H. (1997). *Hizmetiçi Eğitim: Kavramlar İlkeler Yöntemler*. Ankara: PEGEM Yayınları.
- Tenenbaum, H. R. & Leapper, C. (2003). Parent-Child conversations about science: The socialization of gender inequities? *Development Psychology*, 39(1), 34-47.

Wright, J. D. & Hounsell, P.B. (1981). A survey of interest in science for participants in a junior and humanities symposium. *School Science and Mathematics*, 81, 378–382.
Yıldırım, C. (1966). *Eğitimde araştırma metotları*. MEB Yayınları, Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

At the 21st century is qualified as information age, innovation of education is becoming a requirement as in all areas. But innovations of education system can be implemented with teachers largely. In school culture created by the information society, teachers must continuously update their knowledge. Whereas these are observed that the teaching profession is far from research culture and teachers don't benefit or don't want to benefit from education researches in our country. Also some of the negative attitudes of teachers are discussed by education researches. But this situation is believed to bring many problems. For example if teachers lacked of the research skills, it is very difficult to earn a research culture their students. To what extent do teachers follow scientific researches to improve themselves in their professions? Do they heighten awareness of their students about education researches? So this study has been designed to demonstrate emotions and thoughts of secondary-education students and teachers about education researches, and the problems that education researchers and teachers encounter in practice process of education researches involving both the students and the teachers.

Method

Essential data for the research were collected in three stages as students, teachers and researchers. Example consists of 338 secondary school students, 43 branch-teachers and 10 education researchers. In the study, teacher, student and researcher surveys developed by researchers were used. The study carried out in Konya city centre, is a descriptive study based on screening model. Qualitative and quantitative research methods were used in data analysis.

Results

65% of students think that education researches contribute to educational improvement, 16% of do not think that and 7% are undecided. 56% of the students stated to have participated in the education researches fondly while 33% felt bored and 9% found these researches unnecessary. 62% of the students answered the question "Are you interested in scientific researches" as yes, whereas 37% said no. The students considering educational researches to contribute to improvement of education, expressed to have participated in the research fondly, to wonder the results of the researches and that they have interests in scientific researches.

23% of the teachers stated to follow educational researches constantly, 74% sometimes, and 2% never. It is seen that 74% of teachers consider educational researches as essential for educational improvement while 25% regards that educational researches do not have so much contributions to educational improvement. 65% of teachers, on the other hand, set forth that they do not make any educational researches personally, 79% of those do not make any personal suggestions related to research progression of a research while 49% do not care for the content of the research helped, and 60% consists of those who even do not wonder the results of the researches they helped.

47% of teachers said to use education approaches that have been advised recent years whilst 53% not to use. The most frequently emphasized suggestion made by teachers is the methods

on which researchers must study in order that teachers can put into practice in classroom. Teachers view the results of education researches inapplicable. Education researchers, however, lay blame on teachers for being careless to researches, reluctant for survey responses and not allowing experimental lesson practices.

Discussion

Teachers are not adequately solicitous about scientific studies conducted in education field, and do not take benefit of educational research findings. Moreover, teachers have no scientific research culture. That causes students to be educated far from research culture. The fact that teachers have research culture shows parallelism with scientific research interests. Negative or adaphorous attitudes of teachers against education researches also redound on students. Accordingly, that affects education researchers in terms of being able to accurate and consistent researches. Researchers remonstrate about teachers' attitudes particularly. Surmounting these hitches can be possible, before anything else, with gaining scientific research cultures for teachers. However, the teachers, who esteem scientific researches and are able to make scientific researches, can bring students in the same values.

Conclusion

In the light of all these conclusions and views, these suggestions can be made;

- * Building teacher libraries in which reports of educational studies are present in abundance, educational and incentive studies can be performed in the matter of following publications in these libraries
- * Research techniques lessons can be lectured to teachers via in-service training courses.
- * Teachers assisting in or making educational researches in their schools can be rewarded or supported by Ministry of Education.
- * Teachers can be promoted to take postgraduate education in their fields.
- * Symposiums, journals special for research teachers in which they can announce their studies can be provided.